

Izhaja vsak četrtek in stane po pošti pošiljan letno Din 52, polletno Din 26, trimesečno Din 13. Narodnina se pošilja v naprej na upravo lista: »Narodni Gospodar« v Mariboru, Frančiškanska ul. 14.

Poština plačana v gotovini.

Posamezna številka stane 1.50 Din.

NARODNI GOSPODAR

ORGAN NARODNE RADIKALNE STRANKE ZA MARIBORSKO OBLAST.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Isti se ne vračajo. Cene oglasov po dogovoru, za večkratne oglase primeren popust. Otvorjene reklamacije poštne proste. Ček. račun poštne urada Ljubljana št. 13.860.

4. številka.

MARIBOR, dne 19. januarja 1925.

2. letnik.

**Radikali, naprednjaki
volijo vsi 8. februarja**

9. škrinjico!

Avtonomija ali enotna država.

V vsakem gospodarstvu sta red in enotno vodstvo potrebna, da se zdrži in napreduje. Gorje pa gospodarstvu, kjer ni dobrega vodstva in kjer vleče gospodar na to, gospodinja ono, a sin na tretjo stran! Ne more se dolgo držati, ono mora prej ali slej propasti. Resnica je tudi, da mora biti red tem strožji, čim večje je gospodarstvo.

Naše največje gospodarstvo je država. Ona ima na milijone oralov rodovitne zemlje, velikanske gozde, morje, reke in jezera, ceste in železnice, rudnike, razne tovarne itd. Dalje združuje država nad dvanaest milijonov ljudi, ki so različni po veri in omiki.

Kakor je dobro le gospodarstvo, kjer vlada lep red in složnost v družini, ravno tako je tudi v državi; le tista država je srečna in močna, v kateri živijo njeni prebivalci v bratski slogi in ljubezni in kjer je uravnano vse življenje po pametnih zakonih, ki so povsod veljavni.

Tega mnenja pa ni nekaj ljudi, oziroma malo število koristolovskih politikov je iz sebičnih namenov natvezilo preprostemu ljudstvu, ki nima časa dovolj globoko premisliti svoje razmere, da enotno vladana in enotno upravljena država ni primerna za sedanji čas in zato tudi ni dobra za narod.

Iz sledečih vrstic lahko cenjeni bralci spoznajo, katera izmed navedenih dveh trditev je prava in zakaj je peščica politikov za avtonomijo ali za federalizem.

Avtonomna Slovenija bi morala imeti predsednika, več ministrov, deželni zbor in mnogo uradnikov, ki jih sedaj nimamo. Takšna uprava bi veljala veliko. Zato bi tako majhna deželica, kakor bi bila Slovenija, ne imela dosti denarja za razne kulturne namene, n. pr. železnice, ceste, šole, povzdigo kmetijstva itd. in bi razun tega ne mogla zadostno plačevati večine uradnikov. Zaradi svoje slabosti bi bila popolnoma odvisna od milosti svojih sosedov. Da bi se mogla proti komurkoli braniti, na to bi se ne moglo misliti niti tedaj, če bi tudi duhovniki izpolnili svojo moško dolžnost in vzeli v slučaju nevarnosti puško v roke.

Nasprotno pa bi bila avtonomna Slovenija pravi zemeljski raj za brezvestne in požrešne politike. Predsednik, podpredsedniki, razni odborniki in predstojniki uradov bi se mastili z visokimi plačami, spravljali svoje ljudi v boljše službe itd. Trpelo pa bi ljudstvo, ker bi bila deželna uprava slaba, stroški za njo velikanski in vsled njih davki občutni.

Iste razmere kot v Sloveniji, bi bile na Hrvaškem, v Bosni, Dalmaciji, Črni gori, Banatu, Srbiji in Macedoniji; kajti če bi se dala avtonomija Sloveniji, bi se morala dati tudi tem deželam.

Tako bi potem imela naša država namesto ene močne vlade osem slabih, ki bi veljale najmanj štirikrat toliko, kar velja sedaj ena. Vrh tega bi ne bilo nikjer pravega reda in država bi bila tako slaba, da bi se ne mogla braniti niti pred najslabšim so-

sedom. Ako bi se n. pr. Slovenci zamerili Hrvatom, bi hrvatska vlada lahko zaprla svoje meje proti nam ali celo prepovedala prevoz banatskega žita in moke po hrvatskih železnicah k nam. Ni še dolgo tega, ko so Radičevci Slovincem preteli, da bode-mo morali srbsko moko z zrakoplovi voziti v naše kraje. In če bi prišel nad nas sovražnik od zahoda ali severa, bi številni nezavedni Hrvati mislili: »Kaj nas to briga? Naj se Slovenci čohajo, kakor se morejo!« Ako pa bi Albanci napadli Crnogorce, bi mnogo Bošnjakov hvalilo Boga, da je sovražnik samo pri sosedih in ne tudi v Bosni ponosni.

Samo ob sebi je umljivo, da bi tako slaba država ne mogla obstati in da bi si jo sosed pri prvi priložnosti med seboj razdelili.

Enotno vladana država pa lahko skrbi za red, se more uspešno braniti proti sovražnikom, lažje zida železnice, kupuje ladje ter skrbi za gospodarski in duševni napredek državljanov. Njena uprava stane mnogo manj in vrhu tega ostane za praktično delo na tisoče ljudi, ki bi stradali v uradih avtonomnih uradov.

Iz tega vzroka so vsi pravi rodoljubi in vse poštene stranke za enotno državo in zato smete vsakomur, ki gobežda o avtonomiji in federalizmu, v obraz zabrusiti, da je ali duševen revček, ali pa lopov, ki bi rad izkoriščal nezavedno ljudstvo.

Opozorjanje na Švico in Združene države Sev. Amerike ni na mestu; zakaj tam so drugačne razmere in drugačni ljudje nego pri nas. Tako ima n. pr. predsednik Združenih držav Sev. Amerike večjo moč, kakor pri nas kralj, a Švicarji so tako zavedni in tako ljubijo svojo domovino, da bi se vsi možje od 16-letnega mladeniča do sivolasnega starca vzdignili v boj, če bi bila njihova domovina v nevarnosti. Zato tudi nimajo v Švici nobenih Radičev in podobnih ljudi; ljudstvo bi jih kmalu kot veleizdajalce povesilo.

Resnica je sicer, da se velika država ne more povsem vladati iz glavnega mesta, ker ima vsak kraj, vsaka krajina svoje posebne razmere in vsled tega tudi posebne potrebe. Na to so tudi mislili naši zakonodajalci in dali posameznim krajem občine, manjšim krajinam srece, in večjim oblastim. Občine že poznamo dobro in vemo, koliko koristnega lahko stori vsak občinski odbor, ako so v njem pametni in delovni možje. Srece in oblasti pa sedaj še le urejujejo in letos bodo gotovo že volitve za srece in občastne skupščine. Skrbite, da bodo tedaj izvoljeni pravi možje.

Sploh je Vaša in nas vseh dolžnost in korist, da podpirate domoljubne moze, ki delujejo za enotno in močno državo in da se združite v stranki, katere cilj je blagor in moč cele domovine. To je Narodna radikalna stranka. Skrbno pa se ogibajte volkov v ovčjem kožuhi, ki bi radi odtrgali naš narod od skupne domovine, da bi ga potem mogli izsesavati po svoji volji.

Stališče slovenskih radikalov v sedanjem političnem boju.

Volilni boj se pričinja. Časopisje se polni z osebnostmi, načelnih razglabljanj o upravičenosti posameznih volilnih list zastonj iščemo. Klerikalci udarjajo sicer struno samoslovenstva in braniteljstva slovenske kulture, katera dosedaj še hvala bogu ni bila v nevarnosti. Začel se je tudi boj med radikali in demokrati posebno v štajerskem volilnem okrožju. Samostojni demokrati so »scimprali« takozvani »Narodni blok«, ki je pa samo lepo zve-neča beseda, na katero se naj ujamejo kalini, vsebine pa ne predstavlja nobene. »Narodni blok«, kakor ga je ustvarila demokratska stranka — bolje dr. Žerjav — na štajerskem, je plod nemorale in intrigantstva. Dr. Žerjav je začel razbijati že obstoječe politične organizacije, posebno SKS in NRS, da bi naložil glasov za svojo listo. S svojimi metodami, s svojim vlastodržtvom hoče korumpirati vso slovensko javnost, izkoreniniti še tisto trohico politične morale, ki je dosedaj obstojala in postaviti besedolomstvo za volilno geslo. Žalostna perspektiva! Poskušal je ubiti tudi NRS na štajerskem in se mu je res posrečilo iztrgati iz organizacije par ljudi, katere je napravil za kandidate na popolnoma

brezpomembnih mestih. Toda organizacije ne bo razbil. Bolje bi bilo, da bi voditelji demokratske stranke porabili energijo, s katero razbijajo narodne in napredne organizacije, za ustvarjajoče delo. Demokratski voditelji so šli celo tako daleč, da so hoteli pri glavnem odboru radikalne stranke v Beogradu preprečiti samostojno kandidatno listo za štajersko volilno okrožje. Glavni odbor je bil seveda bolj uvideven in potrdil kandidatno listo z dr. Ravnikom kot nosilcem. Sedaj je na nas radikali, da se krepko strnemo okrog svojega nosilca in uspeh bode sigurn. Demokratsko časopisje, posebno »Jutro«, vara sicer dan na dan javnost in trobi, da je storjen »Narodni blok« in da je radikalna lista, z dr. Ravnikom kot nosilcem, disidentska. In ta »šlager« trobi »Jutro« še sedaj v svet kljub temu, da dobro ve, da je lista z nosilcem dr. Ravnikom potrjena. Tako postopanje je naravnost nezasišano, ker temelji na politični nepoštenosti. Vsak pošten volilec se mora zgražati nad takim političnim lopovstvom in mora ljudem, ki pridigajo politično nepoštenost, obrniti hrbet. In to bodo tudi poštene in uvidevni demokratje storili. Treba je

enkrat za vselej obračunati z ljudmi takih političnih metod, kakor jih pridiga »Jutro« in zvestobi in poštenju priboriti mesto, ki mu gre.

Narodna radikalna lista je vložena. Niti mesec dni nas več ne loči od odločilnega dne. Ta čas je treba izrabiti popolnoma, pojasniti volilcem naše stališče, da smo ljudje poštenega in odkritega političnega boja in pripadniki najmočnejše stranke v Jugoslaviji. Vsak glas, ki pade za drugo kakor Narodno radikalno stranko, je zgubljen. Narodna radikalna stranka je edina res državotvorna stranka in če pošljemo iz Slovenije v skupščino samo enega našega človeka, bo dosegel v parlamentu več kakor 20 klerikalcev. Pa saj je tudi popolnoma razumljivo. Narodna radikalna stranka bo izšla pri teh volitvah v celi državi tako močna, da brez nje bo sploh vsaka vlada nemogoča. To naj ima vsak volilec pred očmi in odločitev ne bo težka. Mora priti do nujnega zaključka, da je v interesu države kakor Slovenije, podpreti s svojimi glasovi Narodno radikalno stranko v Sloveniji, da pošljemo od tu vsaj dva poslanca v Beograd. — Torej korajžno na delo!

**Dol s strankami, ki pijejo našo srčno kri!
Živela Narodna Radikalna Stranka, ki ima
na vseh voliških deveto škrinjico!**

Zoper korupcijo.

Slovenska ljudska stranka kriči zoper korupcijo. A na kateri strani se nahajajo korupcionisti? Pečić, Dukanac, Davidović in drugi niso na radikalni strani, nego v blokaškem taboru. Dukanac je desna roka Davidovičeva in izvoljen je bil v Beogradu na Davidovičevi listi s tem, da mu je Davidović odstopil svoj mandat. Takih reči, kakor jih je uganjal Dukanac, ne morete dokazati nobenemu radikalcu, a če bi se komu dokazale, bil bi takoj izključen iz stranke. Samo da pridejo na vlado njegovi ljudje, Dukanac se takoj umaže s kakšno zelo umazano rečjo. Ko smo lansko leto dobili blokaško vlado, prišla je Dukančeva afera s humanitarnim fondom. Neka Dalmatinka je pisala Dukancu kratko pismo, v katerem mu javlja, da mu da 500.000 dinarjev nagrade, ako železniško ministrstvo kupi njen vinograd. Komaj da je Dukanac to pismo do-bil, je minister za železnice takoj podpisal akt, da ministrstvo kupi dotični vinograd za humanitarni fond, čeprav so tri komisije, ki so vinograd pregledale, izjavile, da je popolnoma neraben kot zdravilišče za železničarje, in čeprav je bil vreden komaj nekaj stotisoč dinarjev. Če je Dukanac dotično podkupnino sam spravil, ali pa je dal še komu drugemu kaj, je vseeno. Dejstvo je, da je ogoljufal fond za železničarje za več kot 4 milijone dinarjev! Taka korupcija se v radikalni stranki ni nikdar godila! Naj pa nam navedo kak tak slučaj! Ko je bil predzadnjič Davidović minister, je Dukanac uprizoril drugo podobno afero z bencinom. O Pečiću so počile na dan afere z ladjami, s sekvestriranim vinom itd. Taka je družba, ki stoji okrog Davidoviča in s katero se je združila SLS! Davidović sam je od politike obogatel, da je večkratni milijonar, čeprav je po svoji izobrazbi samo gimnazijski profesor prirodoslovja. To je človek brez vsakega značaja in znan lažnjivec. Ko je prvič kandidiral, kandidiral je kot radikalec, takoj po volitvah je preskočil k samostalcem, a sedaj je liberalec. Med radikalcu je bil znani korupcionist Nastas Petrović, ki je takoj zra-ven, kjer se kaj »zaradi«. A on je bil že zdavnaj v stranki mrtev, nazadnje je pa preskočil tja, kjer se zbirajo vsi korupcionisti doli do Radića, ki je od propalega študenta tekom nekaj let prišel do mnogobrojnega milijonarja, a to menda ne s poštenim delom.

Oni, ki toliko kriče, da so radikalcu korumpirani, naj na primer o kakem radikalcu navedejo take stvari, kakor so dokazane o Dukancu, Davidoviću, Pečiću, Radiću, Spahi itd.

Tat vpije: »Držite tatulo!«, da bi ljudje tekli za drugim, a sam se skril. Največji korupcionisti vpijejo proti korupciji. Mi pa lahko s ponosom rečemo: Dukanci, Davidovići, Radići, Pečići, Spahe, Nastasi in podobni tiči se ne nahajajo v naših vrstah. Če dokažete o katerem naših prvakov kaj podobnega, kot je jasno dokazano o teh ljudeh, pa ga bo stranka takoj izključila, kakor je nekda izključila Davidoviča in nedavno Petroviča.

Korupcionisti so v nasprotnem taboru!

**Obrtniki in trgovci! Vam lahko po-maga samo najmočnejša stranka,
to je NRS, ki ima deveto škrinjico!**

Odkod protisrbska gonja.

Treba je pibiti, da med slovenskim ljudstvom ni prav nobenega sovraštva do Srbov. Za to tudi ni prav nobenega razloga. Pred vojsko je naš priprosti človek vedel o Srbih jako malo, a to, kar je vedel, mu je zamoglo biti samo simpatično.

Vedel je, da govoré neki jezik, ki je popolnoma podoben našemu — in to mu je bilo všeč.

Vedel je, da se vedno tolčejo s Turkom in to mu je bilo še bolj všeč.

Vedel je, da v neprijateljstvu z Avstrijo in Madžarsko — in to mu je bilo tudi všeč.

Torej ni imel nikakršnega razloga, da bi bil neprijatelj Srbov.

Drugače je bilo z onimi Slovenci, ki so stali pod nemškim vplivom ali s takozvanimi nemškutarji. Človek, ki je neprestano živel v nemškem društvu, čital samo nemške časnike, hodil na nemška zborovanja in bil član nemških društev, se je z vsem drugim navzel tudi nemškega sovraštva do Srbov. To ni moglo biti drugače. Po vojni se pričenjajo ti izgubljeni sinovi vračati domov, priznavajo se zopet za Slovence. Kakor so poprej mnogi Slovenci iz dobičkarije in iz strahu prehajali k Nemcem, tako se zdaj iz istih razlogov vračajo nazaj k Slovenstvu. Toda staro mišljenje je ostalo, tudi sovraštva in zaničevanja do Srbov niso opustili. To velja zlasti za kraje ob državni meji. Mnogi so bili nemškutarji iz nevednosti in te duševne bolečine ni mogoče hitro ozdraviti. Zlasti če je še združena z nadutostjo, kakor je bilo pri nemškutarjih. — Resnični »srbofobi« so pri nas torej samo nemškutarji in bivši nemškutarji.

Med nemškutarjem in resničnim zavednim Slovincem ni bilo pri nas jasno določene meje. Zamožel je kdo biti zelo navdušen Slovenec, toda v gotovih rečeh je stal čisto pod nemškim vplivom. To je bila posledica popolnoma nemške vzgoje in sploh cele nemške duševne hrane. Tako n. pr. so mnogi zelo navdušeni Slovenci imeli pretirane pojme o nemški solidnosti, ali pa veliko preziranje za francosko kulturo. Tudi to je bil vpliv germanizacije. Tako smo imeli slovenske inteligente in polinteligente, ki sicer niso sovražili Srbov, obratno so iz celega srca želeli, da se z njimi združimo, toda imeli so o njih zelo nizke in prezirljive pojme. Tu ni mogoče govoriti o srbofobiji, nego samo o nepoznavanju, katero pa zamore v praktičnem življenju imeti zelo neprijetne posledice.

Voja ni v tem oziru mnogo spremenila. Naš priprosti človek je šel v vojsko proti Srbom brez vsakega sovraštva. Ko se je vrnil, je celo z zadovoljstvom pripovedoval, kako slavno so Srbi tolkli Avstrijce. Izjemo je delalo nekoliko inteligentov in polinteligentov, ki so kazali protisrbsko navdušenje, toda bolj, da se prikupijo svojim predpostavljenim in zadobe materijalne koristi, kakor pa so iz sovraštva do Srbov.

Ponašanje onih Srbov, ki so po vojni začeli prihajati v naše kraje, je bilo vedno tako, da jih ni delalo nesimpatične. Zlasti srbski oficirji so s svojim lepim in taktičnim ponašanjem zadobili ugled srbskemu imenu. »Der Serbe ist ein Kavalier,« govorilo celo naši Nemci o srbskih oficirjih.

In vendar opažamo, da na Slovenskem narašča neprijateljstvo in celo mržnja do Srbov.

Kaj je temu vzrok.

Glavni in menda edini vzrok je »protisrbska gonja«, ki se razvija po časopisu in po shodih.

Po propadu Avstrije ni zavlada in ni mogel zavladata raj na zemlji. Treba je bilo reči ljudstvu, da se bodo posledice vojne občutile še jako dolgo in da cel človeški rod ne bo mogel popraviti, kar se je pokončalo med vojno. Toda namesto tega so razni voditelji iznašli, da je ugodnejše in lažje in uspešnejše, ako se dela z demagogijo. Začeli so obetati ljudstvu, n. pr., da odslej ne bo nobene vojaščine, da bo zavlada neka nepoznana svoboda, kar je človek razumel predvsem, da ne bo plačeval davkov, da bo lahko tihotapil itd. Ako bi bili priznali, da bo vojska imela težke posledice, bi bili morali obsoditi vse one, ki so hujskali in navduševali za vojno. Tega pa niso marali.

V ljudstvu so se vzbujale neke nade in neka pričakovanja, katerih nikakor ni bilo mogoče uresničiti. Treba je bilo uvesti državni red z vojaštvom in z davki in z vsemi onimi atributi, katere mora imeti »kraljestvo tega sveta«. Vedno bolj so začele pritiskati posledice vojne. Politične razmere se ne morejo lahko urediti, a to zopet v glavnem po krivdi raznih »Prečanov«, ki z doma niso prinesli one politične vzgoje in razuma, kot je potreben za osnamljanje države.

Ljudstvu je bilo treba povedati, kaj je temu vzrok? Sebe bi bilo mogoče dolžiti, najlažje je bilo vso krivdo metati na Srba, ki se ni mogel braniti. Moraš k vojakom, kriv je Srb. Če bi bilo po našem, bi vladal na zemlji »večni mir«. Moraš plačati davke, kriv je Srb. Kriva je ona »srbska korupcija«, ki samo zapravlja, krivo je srbsko uradništvo, ki je nesposobno, leno in koruptno, kriva je srbska diplomacija, ki je kratkovidna, nesposobna, indolentna i. t. d.

To je bilo v resnici najlažje, pisalo se je, kar se je hotelo, nikdo ni mogel ugovarjati in oporekati. Slehera slovenska hiša ima časopisje, marsikatera kmečka hišica je naročena na pet in še več listov, a velika večina teh listov si je izbrala takšno taktiko. Ni čudno torej, da se polagoma ljudstva prime in da prične omahovati. Seveda more to trajati samo nekaj časa, kajti na laži ni mogoče zasnovati trajnega dela. Toda na prihodnost se ne gleda, kakor se ni gledalo med vojno. Dovolj je, če pomore trenutno.

Proti temu plemenskemu in protiplemenskem stališču je treba postaviti čisto drugačno parolo. Ne plemenska zajednica in plemenska mržnja, nego zajednica vseh delovnih in poštenih slojev, ki vidijo v tej državi svojo bodočnost proti onim, ki nas hočejo zatirati socijalno ali razbiti — zavestno ali nezavestno — našo državo. Srbski, hrvatski in slovenski kmet in delavec imata skupne interese zoper svoje gospodarske zatiralce in neprijatelje njegove države.

To zajednico hoče ustvariti Narodna radikalna stranka.

Dva dogodka zunanje politike.

Tekom zadnjih tednov izvršila sta se dva dogodka, ki bosta brez dvoma zelo koristno uplivala tudi na naš notranji položaj in na volitve.

V Albanijo se je vrnil Ahmed beg Zogu, nekdanji predsednik vlade, in pregnal vlado Fan Noli. Dosedanja albanska vlada je prišla na vlast z nasiljem in se je držala z nasiljem. Podpiral jo je zlasti takozvani kosovski komitet, kateremu stoji na čelu Hasan beg Priština. Ta kosovski komitet obstoji iz albanskih ubežnikov iz naše kraljevine, ki so zbežali v Albanijo in odtod rujejo proti nam. Hasan beg Priština se je na Dunaju shajal in tesno sprijateljil z Radićem, kjer sta kovala naklepe, kako bi razbila našo kraljevino. V zvezi s kosovskim komitetom stoji takozvani kačaki. To so albanski roparji iz naše kraljevine, ki so zbežali čez mejo, ker so jim tla pri nas postala prevročna. Najbolj razvpiti vodja teh kačakov je Bajram Cur, dalje Eljez Jufuz in drugi. Fan Noli je vlada, ki se je držala samo s pomočjo teh elementov, seveda nam ni bila naklonjena, pač pa je iskala simpatije pri Italijanih, ki so jo tajno podpirali. Sedaj se je pa nekdanji pregnani predsednik vlade Ahmed beg Zogu vrnil, zbral svoje pristaše, potolkel vladine čete in kačake, ter zopet vzel vajeti v roke.

Hrvaški in slovenski separatisti se jeze, da je padla v Albanijo Fan Noli je vlada in napadajo našo vlado, da je tajno podpirala Ahmeda. Dokazov za to seveda nimajo nobenih, a če je to storila, naredila je dobro. V tem se popolnoma ujemajo z italijanskim šovinističnim časopisjem, ki nas istotako napada. Da nas napadajo Italijani, je razumljivo, ker je Fan Noli bil italijana, Ahmed je pa naš prijatelj; čudno je pa, da se naši separatisti tako ujemajo z Italijani. Jezi jih menda, ker sta potolčena Hasan beg in Bajram Cur in drugi razbojniški poglavarji, ki so toliko gorja povzročali po Makedoniji in po Kosovu.

Ta dogodek bo gotovo imel ugoden vpliv na volitve. Albansko prebivalstvo se bo oddahnilo od strahu pred kačaki in se bo z zaupanjem obrnilo k naši vladi. Tako bo Ferad beg Draga, vodja muslimanske stranke v Južni Srbiji (Džemijet), ki je nek-

daj bil sam kačak, a njegov brat je kačak še sedaj, pri volitvah zgubil mnogo albanskih glasov, a NRS bo s tem pridobila.

Pred nekaj dnevi je g. Cankov, bolgarski ministrski predsednik, prišel v Beograd, da se dogovori z našo vlado, kako bi skupaj nastopali zoper boljševiško nevarnost. Cankov želi, da se vse balkanske države dogovore med seboj za skupno postopanje. Odkar se je Stefan Radić pridružil boljševikom in začel z njihovo pomočjo tako divjo gonjo proti naši državi, je država morala gledati, da se brani nevarnosti, ki ji preti od te strani. Minister zunanjih del dr. Ninčić je odšel v Pariz in London, da vidi, kakšno je mišljenje drugih držav, in videl je, da je sedaj povsod ostro razpoloženje zoper boljševike in povsod so bili mišljenja, da mora tudi naša država ostreje nastopiti zoper boljševike in njihove zaveznike. Tako se je vlada odločila, da bo z ostrejšimi sredstvi nastopila zoper boljševiško gibanje, naj se pokaže pod kakršnimkoli imenom. Ker preti tudi drugim državam, zlasti pa Bolgariji, ista nevarnost, je prišel Cankov v Beograd.

Našim separatistom je tudi ta dogodek zelo neprijeten. Neprestano zahtevajo, da se moramo sporazumeti z Bolgari, a če se sporazumemo, jim ni prav. Ko smo se sporazumeli s Stambulijskim, jim ni bilo všeč, in če se sporazumemo s Cankovom, jim zopet ni prav.

Ta obisk in sporazum z Bolgari bo dobro uplival na prebivalstvo v Makedoniji, zlasti na ono, ki stoji še pod bolgarskim vplivom. To prebivalstvo pojde pri volitvah gotovo raje z Narodno radikalno stranko, ki je prijateljica Bolgarov, kakor pa s separatisti, ki drži s komunisti.

Ta dva dogodka bosta zelo dobro uplivala na prebivalstvo v Makedoniji in Južni Srbiji, ki je bila doslej največja nada opozicije.

Živela edina kmečko - delavska stranka! Živela deveta škrinjica!

Vsem pristašem in somišljenikom NRS!

V nedeljo dne 25. januarja 1925 ob 11. uri dopoldne se vrši v mali dvorani »Celjskega doma« (prej hotel Union)

volilni shod NRS

Na shodu govorita nosilec liste dr. Ravnik in stari borec koroških Slovencev Grafenauer in drugi.

Narod. rad. stranka nastopa v mariborsko-celjskem volilnem okrožju popolnoma samostojno in ni združena v takozvanem Narodnem bloku.

Narodni blok je samo »Samostojna demokratska stranka«.

Dolžnost vsakega nar. radikala je, da se shoda gotovo udeleži in pripelje s seboj svoje somišljenike.

Z nar. rad. pozdravi!

Srezki odbor NRS v Celju.

Našemu kmetu v poduk.

(Piše kmečki sin.)

Bliža se doba volitev za poslance, ki jih bode poslal slovenski narod v Beograd. Pričeli so hoditi razni strankini agitatorji od vasi do vasi, obljublja-joč Tebi, slovenski kmetič, vse najboljše na svetu, če voliš njihovo stranko.

Le v naravi kmetkega stanu je, da nima kmet-ski človek, ki se trudi od zore do mraka na svojem polju, onega političnega pregleda, ki bi ga bilo želeli. Po svoji nadarjenosti je zelo skromen in varčen, zanima se za občinsko politiko za to, ker dobro ve, da upliva občinsko gospodarstvo na njegovo lastno gospodarstvo. Vsled njegove širše politične pomanjkljivosti je naš kmet-ski stan popolnoma pozabil na širokogrudno državno politiko.

V naši jugoslovanski državi imamo veliko strank, ki hočejo gospodariti v naši državi. V mariborski oblasti so se v prvi vrsti Slovenska ljudska stranka, Samostojna demokratska stranka, Radićeva stranka in Narodna radikalna stranka.

Glede Slovenske ljudske stranke moramo na žalost ugotoviti, da je njena politika usmerjena samo na mržnjo proti državi in narodnemu edinstvu. Zato napada povsod in vedno Srbe, češ, oni so naši zatiralci in poveljujoči gospodje, ki širijo med kmet-skim ljudstvom razne obljube, katere se žal nočejo nikdar izpolniti. Ker je davčni vijak neizprosno in visok, zato je marsikateri kmetovalec dostopen-tisti stranki, ki mu obljubuje, ako bodeš nas volil, ti bomo znižali davke. Toda gospodje od SLS, teorijo v stran, teoretik je lahko marsikdo, ali v praksi se pokaže vse drugače, radi tega bodimo — praktiki. Tudi beseda »avtonomija« je pri skupščinskih volitvah l. 1923 zelo, zelo veliko pomagala SLS, ker so naši kmetje mislili, da bo slovenska avtonomija pravi paradiz. Večina kmečkega in delavskega stanu ni pomislila na sledeče: da vsaka človeška organizacija pozna izdatke in za njih kritje so potrebni dohodki. Izdatke bi imela tudi avtonomna Slovenija, ki bi bili prav gotovo tako veliki, kot so danes v skupni jugoslovanski državi.

Glede Samostojne demokratske stranke ugotavljamo, da je ta stranka stranka kapitalizma, nasilja in reakcije, ter obenem svobodomiselna, in radi tega ne bo dobila ono slovensko ljudstvo v svoje roke; tako bo ostala mala strančica, ki je že obojena na politično smrt.

Vprašali boste, kaj pomeni za Slovenijo Radićeva stranka. Povem Vam takoj sledeče: republike ne potrebujemo, še manj prezidenta Radića; ne maramo, da bi si napravili zid med nami in kraljem Aleksandrom I., temveč odločno zahtevamo, da se ta zid podere, oziroma sploh ne zgradi. Glede ostalega programa te stranke povdarim, da je utopija in je popolnoma neizvedljiv.

Sedaj pa Narodna radikalna stranka. Ona je najmočnejša v naši državi, ona že razteza svoja krila v Slovenijo in strah ostalim strankam. Tudi glasila SLS niso imela zoper NRS nič, dokler se ni pojavila v Sloveniji, oziroma slutila njen prihod. Ko je 22. avgusta 1922 zmagała NRS v Srbiji pri občinskih volitvah, je pisalo časopisje SLS, da je zmagała naša stranka (to je SLS); iz tega je razvidno, da so takrat pojmovali Narodno radikalno stranko in SLS kot zajednico. Narodna radikalna stranka ni nazadnjaška, ni svobodomiselna, kakor je SDS, ampak ona je ljudska stranka, stranka preprostega delovnega ljudstva, ki zahteva, da se ljudstvo upravlja samo, in to na podlagi samouprav. Če danes očitata Srbom uspehe in koristi, vedite, da srbski kmečki narod voli v veliki večini NRS, ki mu tudi potem pomaga, ko ji je ljudstvo poverilo svoje zaupanje. Zato bodi to tudi nauk za nas Slovence, če boste dne 8. februarja 1925 vrgli svoje krogljice v škrinjico Narodne radikalne stranke, ki je na vseh voličih cele mariborske oblasti 9 (deveta), potem bo tudi ona storila v korist splošnosti in se Vam oddolžila. Čim močnejša bo, tem več bo tudi dosegla. Njen izrek je:

Dajte Bogu, kar je božjega, Kralju, kar je kraljevega.

Radičeva stranka uničena.

Podirajo se načrti Slovenske ljudske stranke.

Proti radikalni stranki v naši kraljevini ni mogoče vladati. Ona ima med narodom tako močne korenine, da je ne more nihče vreči ob tla. Namesto, da zgubi tla med prebivalstvom v Srbiji, kakor so pričakovali in napovedovali njeni nasprotniki, pričela se je po vnapi naglo širiti tudi izven Srbije in ne samo med Srbi, nego tudi med Hrvati in Slovenci in narodnimi manjšinami.

Slovenska ljudska stranka se je spustila v najhujši boj z Narodno radikalno stranko in ta boj je vodila od svoje strani z jako grdimi in nepoštenimi sredstvi — z lažmi, obrekovanji in s surovim zmerjanjem. Slovenski ljudski stranki ni bilo prav nič potreba, da se spusti v ta boj. Narodna radikalna stranka ni ne po svojem programu, ne po svoji taktiki prav nič nasprotna verskemu stališču Slovenske ljudske stranke. V tem oziru bi bila popolnoma mogoča najboljša harmonija, če bi pa nastal kakšen nesporazum, ga je mogoče odstraniti z odkritim in lojalnim razgovorom.

Istotako bi bilo mogoče doseči sporazum v vprašanju samouprave, ki bi popolnoma zadovoljil slovensko ljudstvo. Ako bi se takoj izvedle oblastne samouprave, kakor je to predvideno v ustavi, bi to narod gotovo sprejel z zadovoljstvom. Lahko bi se tudi samouprave še znatno razširile in v tem oziru izpremenila ustava. Radikalna stranka ni kriva, da se te samouprave doslej niso mogle izvršiti. Krivi so oni, ki so neprestano ovirali delo v skupščini.

Kar se je sploh naredilo, naredila je Narodna radikalna stranka, kar se je zanemarilo, zanemarilo se je vsled oviranja blokaških strank.

Slovenska ljudska stranka ni hotela miru, redu in dela v državi. Slovenska ljudska stranka ni hotela sporazuma in sloge s Srbi. Ker ni hotela delati, nego je hotela samo razdirati, iskala je zveze z Radičevci in z drugimi sorodnimi strankami. Prišlo je do mešane družbe, kateri se pravi »federalistični« blok.

Sedaj stojimo pred volitvami, ki naj odločijo za eno ali za drugo stran. Odločitev je pa pravzaprav že padla, še preden se je volilni boj šele dobro pričel. Demokrati, ki so eden od stebrov bloka, so že poraženi, še preden so se postavile kandidature. Davidović še sedaj ni dobil okraja, kjer bi lahko kandidiral z nekoliko upanja na zmago! Strašna je usoda bloka, da njegov vodja niti kandidirati ne more. Petrovića so Arnavti vzeli na svojo listo, drugače bi istotako ne dobil nikjer mandata! O demokratski stranki se lahko še naprej reče, da več ne obstoji. A kaj bo blok brez demokratske stranke!

Sedaj je pa prišla še druga nesreča! Radičeva stranka, ki je bila najmočnejša stranka bloka, je uničena. Te stranke pač ne more nikdo zagovarjati, kdor ni sam v taboru Apfelbauma in Sobelzona. Zgodilo se je, kar se je po pravici in logiki moralo zgoditi. Kdor ne priznava države, tudi ne more zahtevati, da bi užival politične pravice v državi. Apfelbaum stopajo še vse drugače s strankami, katere ne stoji na boljševiskem stališču. V državi zamorejo imeti politične pravice samo oni, ki priznavajo državo. Država ima pravico, da se brani z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago. Ako bi na Francoskem ali na Angleškem komunisti postali tako močni, da bi ogrožali državo, bi nastopili zoper nje še hujše. Znano je, kako so Francozi med vojno postopali z defetisti!

Tako je torej blok izgubil še drugi steber. Ostali so še muslimani in SLS, pa tisti skromni podatki od Arnavtov, Nemcev in Pižonovcev. O Pižonovcih se tudi že lahko reče, da jih ne bo več. Lahko se zgodi, da če bo na Slovenskem izvoljen Pucelj, da bo on edini Pižonovec. Spaho pa študira po tisti Levstikovi pesmi:

»Kam bi človek se zaril,
da bi kolom guzo skril.«

Tako se podira blokaška stavba. Poslanci Slovenske ljudske stranke, ki bodo izvoljeni v novo skupščino, bodo sedeli na njenih podrtjih in ne bodo mogli nikamor. Nazadnje se bo pa tudi slovensko ljudstvo naveličalo take politike, ki ne pelje nikamor.

Viničar in kočar! Edina ljudska stranka je naša, zato spusti kroglico v deveto škrinjico!

Volilni pokret.

DELOVNEMU LJUDSTVU IN ZATIRANIM!

Osmi februar je pred durmi. Zopet Vam bo dana prilika, da si izberete nove zastopnike, take zastopnike, katerim lahko zaupate, da bodo tudi v resnici zastopali Vas v parlamentu v Beogradu. Vsiljujejo se pa že danes razni elementi raznih frakarskih in brezpomembnih strank ter Vam obljujejo vsega, kar Vam manjka. Dali so Vam vse, pač pa samo na papirju. Kdo Vam je pomagal? Kdo se je zavzel za Vaše pravice? Zato Vas vprašamo, koga bode volili dne 8. februarja? Mogoče SSJ? Ne! Morda SLS? Ali SDS itd.? Ne in ne, pod nobenim pogojem! Vsi ti ljudski demagogi so Vam znani, predobro znani.

Delovno ljudstvo in trpini bodo dali svoje glasove samo Narodno radikalni stranki! Zakaj pa?

Zato, ker stranko poznamo po delu, ne pa po obljubah. Dovolj nam je šestletnega obljubovanja, pričeti se mora resno smotreno in tako delo, ki bo v korist vsem slojem delovnega ljudstva, kakor: delavcu, kmetu, viničarju, obrtniku, drž. uslužbencu itd. Vsi ti stanovi so nujne pomoči potrebni in geslo Narodne radikalne stranke je: priskočiti onim na pomoč, ki so pomoči potrebni! Vse to pa se zgodi lahko le tedaj, ako bode Narod. radikalna stranka izšla iz volilnega boja kot zmagovalka. Vsi, ki si želite izboljšati svoj mučni položaj, volite edino le Narodno radikalno stranko, ki ima deveto (9.) škrinjico!

Volilna zborovanja Narodne radikalne stranke.

Minulo nedeljo so se vršila po celi mariborski oblasti volilna zborovanja NRS. Na shodih je poročal predsednik NRS g. dr. R. Ravnik, ki je obenem tudi nosilec kandidatne liste NRS za mariborsko-celjsko volilno okrožje in razni zastopniki obl. odbora NRS iz Maribora. Vsa zborovanja so bila jako dobro obiskana in je vladalo povsod velikansko navdušenje za NRS. Povsod pa se je odločno protestiralo proti pogubonosni politiki samostojnih demokratov, prav posebno pa oni politiki, ki jo uganjajo ti generali brez armade v mariborski oblasti. V Gornji Radgoni in Apački kotlini so bila zborovanja NRS naravnost impozantna. Ugotovilo se je, da so tamošnji volilci tudi sprevideli, da so obljube nemških zastopnikov popolnoma prazne in da, ako bi še nadalje podpirali politiko nemških manjšin, bi se njih socialno-gospodarski položaj le še poslabšal. Vsi so se enodušno izrekli za politiko Narodne radikalne stranke, ki je res prava zastopnica vseh zatiranih, prav posebno pa še narodnih manjšin. Volili bodo tokrat našega srezkega kandidata dr. Potzingerja, ki ima na volišču deveto škrinjico!

KUPČIJA DOLNIČAR-ŽERJAV! Dolničar je postal narodni radikal že z namenom, da proda Narodno radikalno stranko. Komaj je imel člansko izkaznico v rokah, že je povabil samostojne demokrate na gostijo in barantijo. Barantija se je v resnici izvršila in mariborskemu restavraterju Stickler je že dobil odlok, da se mora izseliti in oddati restavracijo Dolničarju. Barantija je torej sklenjena in to brez krčmarjev in še ni gotovo, kje bo Dolničar nazadnje v resnici ložiral. Njegovo izdajstvo je s tem popolnoma pribito. Fej, izdajalec!

Grand-polomija »Narodnega bloka« — ki se mu po domače pravi tudi »Lažiblok« — in njih voditeljev. Za nedeljo dne 18. t. m. so nam napovedali generali brez vojske ofenzivo in naskok na naše radikalne postojanke Slov. Bistrica, Gor. Poljskava in Sp. Poljskava. Zborovanja, katera so prirejali lažiblokovci, so se spremenila v sijajne radikalne manifestacije. Na vseh treh krajih so ti lažiblokovci utrpeli popolen poraz, tako, da niti niso prišli do besede. Naši vrli radikalni možje so tem ljudskim zapeljivcem povedali v obraz resnico, katere se oni bojijo, kot vrag križa. Radi tega so jo kar na tiho popihali. Naši radikalni stebri stojijo trdno kot skala in se ne dajo premakniti od radikalnih disidentov ala dr. Müller, Dolničar in ostali drobiž, najmanj pa od samostojnih demokratskih priganjačev-nasilnežev. Želimo le, da v prihodnje ne poskusijo več omenjeni gospodje delati s kmečkim narodom demokratske eksperimente, ker bi se jim v nasprotnem slučaju znalo pripetiti, da se oni spremenijo v nekak eksperiment, ki bi se izcimil iz kmečkih rok. Sin očeta Smola se imenuje vedno smola in bo ostal smola!

Politična nedelja v Ptuj, blamaža Tavčarjeva. Pod tem naslovom prinaša »Tabor« z dne 20. t. m. od konca do kraja potvorjeno notico. — Jaz sem govoril dosledno samo to: Samostojni demokrati so sami krivi, da ni prišlo do sporazuma oziroma do bloka, ker so sami brez sporazuma postavili prehodno nosilca. Torej po krivdi posili ministra dr. Žerjava so napredne stranke razcepljene. Mi nimamo proti osebni dr. Pivka nič, pač pa proti »lažibloku«. Jasno je tudi, da dr. Müller in Dolničar nimata pravice govoriti v imenu narodnih radikalov, ker sta iz stranke izključena. Podla laž je trditi, da so krive temu osebne ambicije od strani radikalov, da ni prišlo do bloka, ampak je kriva samo častihlepnost in nasilje Žerjava. Moj zaključek je pa bil gospodje: Bloka ni, blok ne eksistira! Sami si morate pripisati posledice, katere bodo usodopolne za Vas sam. demokrate dne 8. februarja 1925. — L. T.

Dobova pri Brežicah. V soboto ponoči se je pripeljal generalštab SDS iz Brežic na Bočijem giku nacionalizirat nas Dobovčane. Napodili smo jih v prvo gostilno, kjer je trajala njihova gostija in napitnice do polnoči. Po povratku v Brežice je štab oddal predsedniku SDS v Ljubljani sledečo brzojavko: Nacionalni blok je imel v Dobovi svoj prvi krok. Maček v redu. Zdravo!

Demokratski volilci pozor! Narodnega bloka v mariborski oblasti ni. Krivdo na tem nosijo samostojni demokrati, ki jih je že čezdalje manj. Danes nihče več ne verjame — niti dr. Pivko — da bi spravili sam. demokrati na Štajerskem enega poslanca v parlament. Glasovi, ki jih oddate sam. demokratom, so zgubljeni in bi prišli samo klerikalcem v dobro. Vsi vemo, da ni vaš namen pri teh volitvah pomagati klerikalcem, ker proti njim baš smo hoteli snovati Nar. blok, ki so ga demokrati v svojem častihlepiju onemogočili. Danes gre za koncentracijo naprednih glasov. Demokrati so razdejani v dve stranki. Eni se imenujejo »Narodni

blok«, drugi »Bratski sporazum«. Pristašev že poprej niso dosti imeli, kaj šele danes, ko gredo ločeno v volitve. Edino Narodna Radikalna Stranka je enotna in ima največ izgleda na uspeh. Za vas demokratske volilce je samo ena odločitev mogoča, ki jo uvažujete, predno greste voliti: Če volite samostojne demokrate, odnosno njih falsificirani »Narodni blok«, ali pa če volite »Bratski sporazum«, ste s tem oddali glasove klerikalcem. To ni vaš namen. Tega nikoli storiti ne morete! Danes gre za odpor proti separatistom in ne za njih rehabilitacijo! Demokrati so pravi in istiniti disidenti narodne misli in »Narodnega bloka! Obso-dite jih! Glasujte za »Narodno Radikalno Stranko«, da udarite klerikalce!

Brežice ob Savi. V četrtek, dne 15. t. m., se je vršil pri nas volilni sestanek pristašev NRS, kakor tudi njenih somišljenikov. Zborovanje je otvoril invalid Žerjav ter predstavil navzočim namestnika kandidata za naš srez, g. Viktor Petana. Slednji je v jedrnatem govoru povdarjal, da mu bo v bodočem delovanju vsikdar in povsod edini kažipot program NRS, to je interes ljudstva, zlasti priprostejšega, posebno pažnjo pa bo posvetil zaščiti revnih invalidov. Nato so povzeli besedo drugi govorniki in v svojih izjavah razjasnili stališče NRS v mariborski oblasti napram bodočim volitvah in poročali o njenih lepah izgledih na časten izid dne 8. februarja. Zanimivo je bilo poslušati stvarno kritiko o Nacionalnem bloku, ki je bil do golega razkrinkan kot prevara, s katero hoče njega predstavnik dr. Žerjav, zločinsko izrabljajoč nacionalno zavest Slovencev, doseči mandat za svoje bankirje. Enoglasno so navzoči protestirali proti temu, da bi ta »mož«, ki je s svojim šestletnim političnim divjanjem slovensko ljudstvo docela pavzariziral in guleč delovno ljudstvo pripomogel slovenski frakarji do tako ogromnih »nacionalnih« kupčkov, sploh še kedaj zastopal slovensko ljudstvo v našem parlamentu. Slovenci, volite dne 8. februarja res nacionalno, to je NRS, ki je edino sposobna, da reši slovensko pleme, kakor celo državo, pretečega pogina, — to je bil zadnji poziv govornika, kateremu so zborovalci navdušeno pritrdjevali. Končno je bila enoglasno sprejeta resolucija, da se odobrava samostojen nastop NRS v mariborski oblasti in izreka nosilcu liste g. dr. Rudolfa Ravniku vsestransko poverenje. — Pristaši, agitirajte vsepovsod za našo pravico in pošteno misel, da bo slovensko ljudstvo imelo v bodočem parlamentu poslance, ki jih bo podpirala močna in številna Narodna radikalna stranka!

Objava. Pododbor NRS za V. okraj javlja svojim članom in odbornikom, da se vrši redna odbo-rova seja vsak teden in sicer v četrtek ob 7. uri zvečer v gostilni Bernkopf. Istotam se bodo vršili članski sestanki, na katere že danes opozarjamo svoje člane, da pridejo polnoštevilno. Čas, kedaj da se vrši prvi sestanek, bomo pravočasno objavili v »Narodnem Gospodarju«.

Ven z partizansko politiko iz vseh gospodarsko-strokovnih organizacij. Vsa ta vprašanja se najlažje rešijo potem samouprav.

Dopisi.

Mariborske novice.

Mariborska glasbena Matica je proslavila 14. t. m. uspeh svojega petletnega kulturnega delovanja. Predsednik dr. Josip Tominšek je orisal zgodovino matičnega dela. Koncertu, s »Mrtvaškim ženinom« na sporedu, so prisostvovali razne odlične osebnosti, kakor: Čehosl. konzul dr. Beneš, škof mariborski dr. And. Karlin, srezki poglavar dr. Ipavec ter ljubljanska glasbenika Emil Adamič in Zorko Prelovec itd. Pri koncertu je sodelovalo nad sto pevcev in pevk ter okoli 70 godbenikov, in je isti nad vse sijajno uspel. Repriza se je vršila v nedeljo 18. t. m. — Smrtno je ponesrečil mariborski trgovec Franc Radi in to med vožnjo na progi Limbuš—Maribor. Po dosedanjih ugotovitvah se zatrjuje, da je ponesrečenec dobil med vožnjo srčen napad in je na ta način prišel pod vlak.

Celjske novice!

Mariborska Glasbena matica priredi v nedeljo dne 1. februarja ob 5 uri popoldne v veliki dvorani »Celjskega doma« koncert. Proizvajal se bo »Mrtvaški ženin«, velika monumentalna Dvorakova skladba. — V nedeljo 11. t. m. se je vršil v Celju občni zbor podružnice udruženja vojnih invalidov. Iz blagajniškega poročila posnemamo, da poseduje društvena blagajna sedaj 19.826 Din premoženja, med tem ko je lansko leto izkazovala samo 4253 Din. Po debati se je izvolil novi odbor. Za predsednika je bil izvoljen g. Vekoslav Finžgar.

Ptujske novice. Na kraljični rojstni dan je priredila tukajšnja Glasbena matica komorni koncert. Posamezne točke so prav dobro izvajali, udeležba pa je bila tako majhna, da nas je lahko sram. — Kakor povsod je tudi pri nas mesec januar čas občnih zborov. V nedeljo je bil občni zbor Čitalnice. Tudi tu je bil obisk tak, da je boljše, da o njem molčim. — Dne 24. t. m. bo občni zbor Sokola. Upamo, da se bodo ljudje vsaj temu občnemu zboru odzvali. — Približujejo se volitve, in ljudje govore samo o volitvah. Blokovci agitirajo na vse kriplje.

Narediti hočejo zmešnjavo na vsakovrstne načine med našimi pristaši. Pride jim vse prav, samo da bi dosegli uspeh. Toda motijo se. Naši pristaši vedo, da naša Narodna radikalna stranka nastopi samostojno in nima nikakršnih vezi s takozvanim blokom. Zapomnijo naj si nasprotniki, da so pri Narodni radikalni stranki ljudje, ki mislijo s svojo glavo in ne klonijo glave nikdar, pa naj laže in pritiska ta ali oni, na ta ali oni način. Obračun pride 8. februarja. Pristaši! Delujte, agitirajte in razkrinkajte lažnike, da bo naša zmaga 8. februarja tem častnejša.

Slovenska Bistrica. Od onih dveh sinov posestnika Krajca v Spodnjem Prebukovju, o katerih smo poročali, da sta bila z dvema svojima drugoma na starega leta dan ob priliki popevanja novoletnih voščil napadena v Kalšah, je mlajši drugi dan umrl, starejšemu pa se obrača že na bolje. Napadalcu so pri tuk. sodišču pod ključem. Posrečilo se je orožništvu v Podčetrtku aretirati tudi onega Mlakarja, ki je pred 2 mesecema na zverinski način v bližini Laporja umoril svojo ženo. — Tukaj bo postavil v kratkem naš župan g. Omerzu v Augustinovi dvorani stalni kino, ker se je baje pri zadnjem obisku kina »Kratil« ugotovilo, da so Bistričanje zelo vneti za take predstave. — Deležni smo tudi že dveh »Radio-postaj« za pouk in zabavo, tako da smo dnevno v zvezi celo z Londonom, Parizom, Beogradom in čujemo lahko tudi brenkati Radiča na njegovo tamburico. — Znati moramo tudi, da je naš okraj zelo bogat na kandidatih za prihodnjo narodno skupščino. Da bodo očka Gril še znanprej kot dosedaj zastopali klerikalca Faleža, je že stara stvar. Novejše je, da so si demokratije zbrali na Pragerskem restavraterja Dolničarja, znanega političnega skakača, kot kandidata za svoj laži-blok. Kmetje poznajo istega najbolje iz one dobe, ko se je kot zaupnik najhuje zavzemal pri davčnem oblastvu, da se jim zviša dohodninski davek, češ da imajo oni večje dohodke in boljše življenje kot restavraterji. Znan je tudi kot mešetar pri klerikalcih ob zadnjih občinskih volitvah. — Najnovejša pa je nemška kandidatura bistriškega občinskega svetovalca »Vaterja Katza«, ki se mu je poverila zadnja sobota pod pokroviteljstvom poslanca Schauerja v hotelu »Neuhold«. Največ zaslug imata pri tem brezposelni slikar Milan Petek in študent Koletnik, sin vdove po učitelju, ki uživa jugoslovansko penzijo. Ta dva veleuma farbata naše kmete in hodita menda bolj radi furežev in dobre bistriške kapljice s sladkimi obrazi okoli njih ter jim ometata z izvolitvijo Katza nemški raj. — Kakšno gospodarstvo si želijo ti strici, vidimo pri njih samih. Svetujemo jim, da povedo našim kmetom tudi razmere pri nemško-avstrijskih kmetih, kjer imajo zadačeno vsako kokoš, vsak plug, vsako okno itd., valuto pa tako, da se ne izplača z njihovimi stotaki niti več obrisati onega dela telesa, kjer izgubi hrbet svoje pošteno ime. Sigurni smo si, da bodo volili vsi trezno misleči volilci edino ono našo slovensko radikalno stranko, ki nikdar ni in ne bode vlesrbska in frakarska, ampak za vse stanove enako poštena in bo znala pri največji državni stranki izposlovati povsod in za vsakogar one pravice, ki nam Slovencem pritičejo.

Dražence pri Ptuj. Poslanci SLS napadajo pri njih volilnih shodih na vse mogoče načine Srbe, srbske kulturne razmere in osovražene jim pravke sedanje vlade. Človek, ki po par letnem bivanju med Srbi prav dobro pozna njih kulturne ustanove, se mora naravnost zgražati, nad tem zares balkanskim hujskanjem, o katerem podam pravo sliko, ako navedem glavne točke govora, ki ga je imel dični prof. Vesenjaj, dijetni plačanec, dne 26. dec. p. l. na zborovanju v Hajdini: 1. Pašić je — pravi Vesenjaj — starac od 83 let, ter je popolnoma nesposoben za delo na političnem polju. Pašić je lopov, nasilnež, korupcionist ter ropar državne blagajne, ker troši denar za razne nepotrebne svrhe, a ne popravlja cest, itd. 2. O Pribičeviću trdi Vesenjaj, da je človek prežet od skrajne mrznice napram Slovencem, katere da bo, ako se ne pokorijo, pustil mučiti in obešati. 3. O šolah je povedal Vesenjaj, — da si je on ogledal eno srbsko v selu Donji Luk — ki je samo poldrugo uro od Beograda — pa je tako priprosta, da bi se je sramovali še Pohorci in planinci na kranjskih planinah. Posečajo jo le dečki — deklicam, ki jih Srbi vsled nazarja, »da ženska sploh ni človek« — pa da je nedostopna. 4. Prof. Vesenjaj napada nadalje tudi srbske vojašnice, ker da so nečiste, polne uši in stenic, vsled česar žrtvujejo naši fantje v njih le svoje zdravje. — Poznam prav dobro šole v Srbiji, — pa ne samo poldrugo uro od Beograda — temveč od kakih 40 krajev in vasi v notranjosti Srbije, ker sem bival celi 2 leti pri vojakih tam doli, ter spal v vojašnicah prav dobro, brez kakega žrtvovanja mojega zdravja. Zdi se mi le, da je mogoče, da je prof. Vesenjaj si nalezal kake bolezni tam doli, in to najbrž v — . . . ! Kajti to bi morala biti že kapitalna butara ali pa čisto zastropana glava oni, ki bi tak opis verjel. Šolo posečajo dečki in deklice. Ogledal sem si tudi njih šolske knjige, ter videl, da imajo tudi slovensko čitanko, ki jo v tretjem letu že prav dobro čitajo. To je bil vpeljal minister prosvete. Večkrat sem slišal pastirčke peti slovensko pesem: Naprej zastava slave, na boj junaška kri! Meni se zdi, da, ko imajo tudi prav majhne občine enonadstropne šole, vse pa zelo lepe in okusne, je le šovinizem govoriti v takem smislu, kot prof. Vesenjaj govori.

Vsled tega je tudi njegov zaključek pri tem shodu, namreč: »Da bo Pašiću in Pribičeviću na konja pomagal tisti, ki bo na dan volitev ostal ali doma ali pa glasoval za njih« — prav neumno stvorjen.

Laško. Dne 3. januarja 1925 je umrl pri nas v 70 letu svoje starosti vpokojeni okrajni žandarmirski stražmojster gospod Simon Krušič. Po svoji upokojitvi je vodil skozi 4 leta zalogo Delniške pivovarne v Brežicah. Potem je vstopil pri laški okrajni bolniški blagajni v službo, koji je predstojal skozi 18 let kot upravnik. Žalosten pojav je bil, da je gospod Kocmur od okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani gospoda Krušiča po prevzemu naše blagajne potem brez odpravnine odslovil, ko je vpotegnil vso dohranjeno premoženje naše blagajne v centralo. Akoravno da je Krušič že dalje časa z nogami bolehal, to kot star orožnik kremenitega značaja ni dal poznati. Majnika 1924 pa je srčna vodenica privezala bolnika na posteljo. Meseca julija so ga odpeljali na kliniko v Gradec kjer je ostal tri mesece. Vrnil se je precej okrevan v domovino kjer se je razgovarjal do zadnjega dne šaljivo z svojimi prijatelji. V soboto, opoldan je po sprejemu sv. zakramentov preminul. Veličasten pogreb je bil dne 5. t. m. dokaz obče priljubljenosti rajnega. Bil je zvesti član Narodne radikalne stranke, kar se ni bal pokazati. Dragi Krušič počivaj v miru.

Studenci pri Mariboru. Umor Miklove družine postaja vedno bolj senzacionalen. Vršijo se vsak dan nove aretacije uglednih oseb, od katerih bi si živ krst ne mogel predstavljati, da so bile v neposredni vezi z umorjenim Miklom, oziroma z njegovimi morilci. Odkrivajo se neverjetne tatvine in tihotapstva različnega dragocenega blaga, katerega so aretiranci tihotapcem oddajali, oziroma od njih sprejemali. Danes se seveda ne čudimo več, kako so zamogli ti odličnjaki Studencev zidati hiše in kupovati obširna posestva, ko drugi poštene ljudje niti potrebnega živeža nimajo.

Studenci pri Mariboru. Občni zbor krajevne organizacije NRS v Studencih, ki se je imel vršiti dne 17. jan. 1925, se je preložil in se bo vršil dne 23. januarja 1925 ob 7. uri zvečer v gostilni Uran. Somišljeniki, udeležite se ga polnoštevilno!

Iz državnih uradov izločiti partizansko politiko in zasigurati stalnost državnim nameščencem.

Razno.

Сретну Нову годину свим верницима православне цркве.

Kmetijska anketa za mariborsko oblast se vrši dne 23. januarja t. l. od 9. ure zjutraj do 5. ure popoldne na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. — Namen ankete je, da se sporazumno določijo problematične smernice za pospeševanje kmetijstva v tej mladi oblasti. Na to posvetovanje so vabljeni vsi okrajni zastopi, vse kmetijske podružnice v oblasti, obe združni zvezi, vsa kmetijska društva in državni ekonom. Glavne referate bodo obdržali vodilni kmetijski strokovnjaki iz poljedelstva, semenogojstva, vinogradništva, živinoreje, mlekarstva, zadružništva, hmeljarstva in kmetijskega pouka. Upajmo, da se združenemu delu posreči ustvariti odnosno spopolniti pospeševalni načrt, po katerem naj bi gospodarsko življenje zadobilo trdno korenino! — Veliki župan.

Državna borza dela v Mariboru. Od 1. do 10. januarja 1925 je bilo pri tej borzi dela 181 prostih mest pripravljenih, 322 oseb je iskalo dela, v 91. slučajih je posredovala borza uspešno in 9 oseb je odpotovalo.

Poskus samoumora. 24 letni pri Kovini na Teznu uslužbeni delavec je 16. t. m. pil lizol in se je zastrupil. Oddali so ga v bolnišnico, kjer je pa že okrevljal. Vzrok je baje nesrečna ljubezen.

3 velike prednosti ima



TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost
2. ima visoko čistilno moč
3. je zajamč. neškodljivo

Ne igray se z orožjem! Dne 16. t. m. zjutraj so pripeljali težko ranjenega 25 letnega financarja Ivana Kolarja iz Kaple v mariborsko bolnišnico. Neki moški se je igral s samokresom. Ta se je sprožil in krogla je zadela v bližini stoječega financarja v vrat ter mu prebila grlo, tako, da še sedaj ne more razločno govoriti.

Občni zbor stanovanjskih najemnikov in podnajemnikov se je vršil v nedeljo 18. t. m. v prostori gostilne »Jadran«. Izvoljen je bil nov odbor: Za predsednika je bil ponovno izvoljen dosedanjí predsednik polk. v. p. Aljančič. S tem mu je bila izrečena splošna zaupnica.

O, kako prijetno! vzklikne vsakdo, kdor je enkrat poizkusil Elsa-mila v obliki steklenic. Fellerjeva Elsa-mila so prava mila lepote elegantni ženi, kakor tudi mila zdravja vsakemu pametnemu možu. Pri uporabi so jako štedljiva, radi tega poceni! Dobe se v 5 raznih vrstah (lilijino-glicerino-vo-boraksovo-katranovo in milo za britje). Za poizkus 5 kosov 52 dinarjev, ako se pošlje denar vnaprej, po povzetju za 62 dinarjev pri LEKARNARJU EUGEN V. FELLER v SIUBICI DONJI, Elsatrg 332, Hrvatska.

Človek ne jezi se! s slabo uro, kajti za mal denar dobiš pri slavnostni tvrdki ur H. SUTTNER v LJUBLJANI št. 964 prvovrstno, zanesljivo in dobro uro, s čvrstim in preciznim ustrojem. Isto tako lepo in moderno zlatino po umerjenih cenah. Z urami znamke »IKO« je firma Suttner dosjela svetovni glas! Zahtevajte cenik!

Pouk posameznikov v strojepisju, stenografiji, računstvu (nauku o menicah in devizah, kalkulacijah in kontokorentih), amerikanskem in dvostavnem knjigovodstvu z bilanco, korespondenci in registraturi. Začetek dnevno. Traja 3 do 6 mesecev. Samo praktično, temeljito, lahko umljivo. M. Kovač, Maribor, Krekova ulica 6.

Škrinjica je ona Narodne Radikalne Stranke.

Gospodarstvo.

Mariborski tržni dan, dne 17. januarja. To pot je bil trg s svinjino prav dobro preskrbljen, kajti samo slaninarjev je bilo 82. Vsled tega so tudi cene padle, in se je svinjsko meso prodajalo po 25 do 35, slanina po 30 in drob po 20 Din 1 kg. Tudi domači mesarji so znižali cene in sicer so te bile govedini 15 do 20 Din, teletini 19 do 30 Din in svinjini 30 Din, klobasam 25 do 35 Din, prekajenemu mesu 40, drobu 8 do 14 Din za 1 kg. V mestni mesnici se je prodajala govedina po 15, teletina pa po 19 Din 1 kg. — Topot so se prodajale tudi morske ribe in sicer po 28 do 32 Din 1 kg. — Perutnine je bilo komaj 300 komadov. Cene so bile kokošim 20 do 50 Din, racam gosem in puranom 60 do 150 Din za komad. Domačih zajčkov ni bilo. — Krompir, zelenjava, sadje in druga živila. Na trgu je bilo samo sedem vozov. — Cene so bile krompiru 10 do 11 Din za mernik, salati 1 do 2 Din komad ali kupček, jabolkam 4 do 8, hruškam 6 do 16, kislemu zelju 3.50 do 4, kislj repi 2, maslu 48, kuhanemu 54 Din 1 kg. Čebuli 2 do 6 Din venec, jajcam 1.50 do 2.50 Din limonam 0.75 do 1.50 Din za komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. Cene so poskočile in so bile senu 87.50 do 100 Din, slami po 65 Din za 100 kg. Pripeljalo se je 8 vozov sena in 4 vozove slame.

Kdor se strinja z našimi gesli, nas bo podprl na dan volitev dne 8. februarja 1925 s svojo kroglico, da dosežemo cilje, ki smo si jih postavili.

Oblastni odbor Narodne Radikalne Stranke v Mariboru.

Lastnik: Konzorcij »Narodnega Gospodarja«. — Glavni in odgovorni urednik Ivan Pučel. — Tisk Ljudske tiskarne. Maribor, Sodna ulica 20.

Došle so nove pošiljatve vina od Vinarske šole gospe Balonove in gosp. Dopliharja. — Vina od 10 Din naprej. — Priporoča se **Oset Andrej, Narod. dom**



ZAKLAD

vsake dobre gospodinjje je močno in lepo perilo, kar pa je edino mogoče, ako kupite

BELO PLATNO

v veletrgovini R. Stermeckl, v Celju, kjer najdete velikansko zalogo in čudovito nizke cene, lastna manipulacija in import. Trgovci en gros cene. Cenik zastoj. Vzorci proti vrnitvi!